

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžso/21/2016
Identifikačné číslo spisu: 7014201406
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7014201406.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavaleca, PhD. a z členov JUDr. Igora Belka a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobkyne : W. O., bytom Z. Č.. X, N., zast.: JUDr. Dušanom Antolom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Hlavná č. 108, Košice, proti žalovanému : Sociálna poisťovňa, ústredie, ulica 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/148/2014-52 zo dňa 10. marca 2016, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného jednomyselne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/148/2014-52 zo dňa 10. marca 2016 mení tak, že

- zamietá žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 50340-2/2014-BA zo dňa 3. novembra 2014;

- z a s t a v u j e konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. 300-3032/2004 a č. 300-4119/2004 zo dňa 9. decembra 2004 a lekárskeho posudku Kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie v Košiciach zo dňa 13. augusta 2004 o sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne;

- z a m i e t a návrh žalobkyne na prerušenie konania.

Žalobkyni právo na náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Podľa posudku o odškodnení za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia pri chorobách z povolania vystaveného dňa 13.08.2004 lekármi Kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Fakultnej nemocnice L. Pasteura Košice bola u žalobkyne konštatovaná choroba z povolania - choroba z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín - ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín („Sy karpálneho tunela obojstr., výraznejšie vpravo, st. p. operácii vpravo, Epikondylitída rad. Obojstranná“), pričom po prešetrení jej zdravotného stavu s prihliadnutím na eventuálny vývin ochorenia

vyhodnotil kolektív lekárov sťaženie spoločenského uplatnenia počtom bodov 400 podľa položky č. 107, tabuľky č. III., IV. prílohy k vyhláske č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláska č. 32/1965 Zb.“). V posudku sa uvádza, že žalobkyňa mala prvýkrát zistenú uvedenú chorobu z povolania dňa 19.02.2003.

Na základe uvedeného posudku si žalobkyňa uplatnila nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v pobočke Sociálnej poisťovne v Košiciach dňa 27.09.2004 a dňa 08.12.2004 zvýšenie základného počtu bodov. Rozhodnutiami č. 300-3032/2004 a č. 300-4119/2004 zo dňa 09.12.2004 priznala pobočka Sociálnej poisťovne v Košiciach žalobkyni nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v celkovej sume 48.000,- Sk (24.000,- Sk + 24.000,- Sk) za zvýšené sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 6 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Na odvolanie žalobkyne proti uvedeným rozhodnutiam žalovaná rozhodnutiami č. 22-173/2005 a č. 22-191/2005 zo dňa 02.02.2005 (ďalej na účely rozsudku tiež „pôvodné rozhodnutia žalovanej“) potvrdila uvedené prvostupňové rozhodnutia z 09.12.2004 a po právoplatnosti rozhodnutí vyplatila žalobkyni dňa 11.03.2005 priznanú náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Žalobkyňa v zákonnej lehote uvedené pôvodné rozhodnutia žalovanej nespochybnila podaním žaloby v správnom súdnom konaní.

S odstupom takmer 10 rokov si žalobkyňa žiadosťou z 25.07.2014 (ďalej na účely rozsudku tiež „nová žiadosť“) uplatnila náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia z tej istej choroby z povolania v rozsahu 1000 bodov a doplatenia sumy 7.152,50 €. V novej žiadosti tvrdila, že v pôvodnom konaní postupovala žalovaná pri priznávaní nároku v rozsahu 400 bodov nesprávne, pretože sa mala uplatniť v tom čase platná Úprava Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky č. Z-10949/1973-BI, Vestník MZ SR čiastka č. 7-8 zo dňa 14.06.1974, podľa ktorej je hlásenie choroby z povolania dokladom o zistení choroby z povolania.

Ďalej mala žalobkyňa za to, že hlásenie choroby z povolania je výsledkom správnej činnosti a konštitutívnym aktom v zmysle § 3 ods. 6 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“). Tvrdila, že posudok z 13.08.2004 je nesprávny, nakoľko na posúdenie odškodnenia žalobkyne sa mal aplikovať zákon č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej na účely rozsudku len „zákon č. 437/2004 Z.z.“) a posudok mal byť vystavený podľa prílohy č. 1 časť IV., pol. č. 6, 7 tohto zákona, s bodovým rozpätím od 300 do 1000 bodov. Podľa žalobkyne lekárske správy potvrdzujú, že nielen v období po 19.02.2003 ale aj po hlásení ohrozenia chorobou z povolania dňa 26.06.2003 ešte nebol jej zdravotný stav ustálený ani stabilizovaný.

Z uvedených dôvodov žalobkyňa namietala, že žalovaná pri rozhodovaní o jej nároku konala nezákonne, keď jej nepriznala hodnotu bodu 273,- Sk podľa zákona č. 437/2004 Z.z., ale len hodnotu bodu 60,- Sk podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. Mala za to, že tvrdením o priznanej chorobe z povolania v odškoditeľnom rozsahu až od 13.08.2004 preukázala dôvod na zmenu nároku na dávku v zmysle § 112 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej na účely rozsudku len „zákon č. 461/2003 Z.z.“).

Sociálna poisťovňa, pobočka Košice vydala dňa 09.09.2014 rozhodnutie č. 91947-2/2014-KEM (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie“, resp. „prvostupňový orgán“), ktorým nepriznala žalobkyni nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Na odvolanie žalobkyne žalovaná rozhodnutím č. 50340-2/2014-BA zo dňa 03.11.2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) rozhodnutie prvostupňového orgánu potvrdila a odvolanie žalobkyne zamietla. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedla, že pôvodné právoplatné rozhodnutia z 02.02.2005 boli vydané v súlade so zákonom a na základe predložených dokladov a nie je možné ich už napadnúť riadnymi opravnými prostriedkami.

Poukázala na § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. a na hlásenie choroby z povolania vystavené v mesiaci august 2004, kde sa uvádza, že žalobkyni bola choroba z povolania prvýkrát zistená dňa 19.02.2003, teda pred dňom 01.08.2004, kedy nadobudol uvedený zákon účinnosť. Tiež poukázala na to, že žalobkyňa nevyužila možnosť podania odvolania proti posudku zo dňa 13.08.2004, ani možnosť

podania žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zo dňa 02.02.2005 na príslušný správny súd. Žalovaná záverom uviedla, že obnova konania je v zmysle § 221 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z. prípustná len v nedávkovom konaní, ktorého predmet taxatívne vymedzuje § 172 ods. 5 tohto zákona.

II.

Proti napadnutému rozhodnutiu podala žalobkyňa v zákonnej lehote na krajskom súde žalobu a navrhla ho zrušiť spolu s prvostupňovým rozhodnutím zo dňa 09.09.2014 a vrátiť vec žalovanej na nové konanie. Navrhla tiež zrušiť pôvodné rozhodnutia žalovanej č. 300-3032/2004 a č. 300-4119/2004, obidva z 09.12.2004, ako aj lekársky posudok vo veci sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne z 13.08.2004, a ďalej uložiť Klinike pracovného lekárstva a klinickej toxikológie v Košiciach povinnosť vypracovať nový lekársky posudok podľa zákona č. 437/2004 Z.z.

Pre prípad odmietnutia svojej argumentácie navrhla, aby bolo konanie vo veci podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. prerušené a aby bola Súdneho dvoru Európskej únie (ďalej na účely rozsudku len „Súdneho dvora“) predložená predbežná otázka „k výkladu odškodnenia choroby z povolania aj podľa kritérií Európskeho zoznamu chorôb z povolania, nariadení a odporúčaní a podobných právnych úprav, akou je napr. Česká republika, prípadne iné štáty s cieľom zistenia, odkedy nastáva odškodniteľný stupeň, ak v posudzovanom prípade mala žalobkyňa chorobu z povolania priznanú dňa 13.08.2004 (ako v analógii vecí, vec C-181/03P Albert Nardone proti Európskej komisii)“.

Žalobkyňa v žalobe namietala nedostatočné zistenie skutkového stavu v súvislosti s otázkou, kedy bola jej choroba z povolania zistená, resp. priznaná, ďalej nesprávnu aplikáciu zákona č. 461/2003 Z.z. a zákona č. 437/2004 Z.z., nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, najmä v nadväznosti na jej tvrdenia o zmätočnosti pôvodných rozhodnutí vo veci odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia, právne závery rozhodnutia Súdneho dvora vo veci C-453/00 Kühne & Heinz, aplikáciu Úpravy Mzd. SSR Z-10949/1973-B1, Vestník MZ SR, č. 7,8 zo dňa 14. júna 1974 - záväzné opatrenie pod bodom č. 4 „Hlásenie a evidencia chorôb z povolania profesionálnych otráv a iných poškodení zdravia pri práci“ zverejnené v Zbierke zákonov č. 18/1974 na strane 347.

Krajský súd žalobu zamietol a žalobkyňu nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že pre právne posúdenie veci považoval za rozhodujúce, že o nároku žalobkyne na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia bolo právoplatne rozhodnuté v roku 2005. Zaujal názor, že ak žalobkyňa nesúhlasila s hodnotením sťaženia jej spoločenského uplatnenia podľa bodovania uvedeného vo vyhláske č. 32/1965, mala možnosť podať proti rozhodnutiu žalovaného vydanému v odvolacom konaní žalobu podľa Druhej hlavy Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, čo neurobila. Taktiež nepodala opravný prostriedok proti lekárskeму posudku zo dňa 13.08.2004.

V tejto súvislosti krajský súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp.zn. 9Sžso/6/2013 zo dňa 24.09.2014, pričom uzavrel, že za rovnakých skutkových okolností, aké boli v pôvodnom konaní, sa nemôže žalobkyňa úspešne domáhať tzv. dohodovania sťaženia jej spoločenského uplatnenia do hodnoty 1000 bodov s odôvodnením, že choroba z povolania jej nebola zistená pred účinnosťou zákona č. 437/2004 Z.z., ale až dňa 13.08.2004, ktorým jej bola táto choroba z povolania priznaná.

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie a navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že napadnuté rozhodnutie zruší a vec jej vráti na nové konanie.

Nesúhlasila so záverom žalovanej, že poškodenie zdravia utrpela v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 19.02.2003. Tento záver je podľa jej názoru nesprávny a odporujúci právnej úprave.

Tvrdila, že žalovaná by mala chorobu z povolania spájať s termínom „uznaná“ uvedený v § 8 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., nakoľko termín uznať (to znamená úradne vyhlásiť platnosť niečoho; potvrdiť, schváliť) je jediným legálnym a legitímnym termínom. Žalobkyňa položila otázku, ako môže mať

chorobu z povolania v odškodniteľnom stupni zistenú už dňa 19.02.2003, keď napríklad v lekárskej správe zo dňa 26.06.2003 W. R. uvádza len ohrozenie chorobou z povolania. To podľa žalobkyne preukazuje, že ani vtedy ešte nemala ochorenie v odškodniteľnom stupni, keďže ohrozenie chorobou z povolania nie je odškodniteľné.

Ďalšia lekárska správa zo dňa 19.07.2004 podľa žalobkyne dokazuje, že žalobkyňa bola na deň 03.08.2004 objednaná na odborné vyšetrenie, až po realizácii ktorého sa navrhovalo doriešenie diferenciálnej diagnostiky, bez poznania ktorej nebolo možné vykonať zmenu všeobecného ochorenia na profesionálne ochorenie. Žalobkyňa mala za to, že až hlásenie choroby z povolania zo dňa 13.08.2004 a lekársky posudok týkajúci sa sťaženia spoločenského uplatnenia zaväzujú jej zamestnávateľa i žalovanú.

Podľa názoru žalobkyne aplikácia § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. by bola možná iba za predpokladu, že do 31.07.2004 by mala priznanú chorobu z povolania a zároveň bol jej zdravotný stav do tohto dátumu podľa odborného lekárskeho konsenzu ustálený. Táto podmienka nebola splnená, nakoľko chorobu z povolania mala v odškodniteľnom stupni priznanú až dňa 13.08.2004.

Žalobkyňa ďalej tvrdila, že „dátum prvého zistenia“ nie je ešte chorobou z povolania. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-181/03P Albert Nardone proti Komisii, podľa ktorého je potrebné rozlíšiť medzi vznikom choroby a jej úplným vývojom, kedy sú zjavné všetky jej príznaky a kedy je dotknutej osobe jej príčina známa. Vytýkala tiež krajskému súdu, že odmietol posúdiť namietanú absolútnu neplatnosť rozhodnutí vo veci náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia z rokov 2004 a 2005, ako aj neprípustnú právnu retroaktivitu vyhlášky č. 32/1965 Zb.

Žalovaný v celom rozsahu zotrval na svojej argumentácii uvedenej v žalobou napadnutom rozhodnutí a navrhol rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

III.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. a s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa § 201 v spojení s § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po verejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že rozsudok je potrebné zmeniť (§ 220 O.s.p.), pretože nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219 O.s.p.), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 99 zákona o sociálnom poistení poškodený má nárok na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a ak ide o chorobu z povolania z takej choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom, sa vzťahujú doterajšie predpisy.

Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia je jednou z úrazových dávok, ktorou sa z úrazového poistenia odškodňujú následky chorôb z povolania za podmienok ustanovených zákonom o sociálnom poistení. Podmienky priznania a poskytovania náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia upravuje s účinnosťou od 01.08.2004 zákon č. 437/2004 Z.z., ktorým bola okrem iného zrušená vyhláška č. 32/1965 Zb.

Prechodné ustanovenie § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. výslovne ustanovuje, že na sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania, ktorá bola zistená pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa vzťahujú doterajšie predpisy, to znamená spomenutá vyhláška č. 32/1965 Zb.

Podľa jej ustanovení bol v prípade žalobkyne vypracovaný posudok zo dňa 13.08.2004 o odškodnení sťaženia spoločenského uplatnenia pre chorobu z povolania, ako aj rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, zo dňa 09.12.2004 o priznaní nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 48.000,- Sk (vrátane 100%-ného zvýšenia podľa § 6 ods. 2 vyhlášky), ktoré nadobudli právoplatnosť v spojení s potvrdzujúcimi rozhodnutiami žalovanej zo dňa 02.02.2005.

Potvrdzujúce rozhodnutia zo dňa 02.02.2005 sa zaoberali i otázkou časovej pôsobnosti kolidujúcich právnych predpisov - vyhlášky š. 32/1965 Zb. a zákona č. 437/2004 Z.z., pričom uzavreli, že nakoľko choroba z povolania bola prvýkrát u žalobkyne zistená dňa 19.02.2003, vzťahuje sa na jej odškodnenie vyhláška č. 32/1965 Zb., podľa ktorej výška odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 60,- Sk za jeden bod.

Rovnaká právna otázka stála pred orgánmi žalovanej aj pri rozhodovaní o novej žiadosti žalobkyne o doplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, rozsahu zodpovedajúcim 1000 bodom podľa zákona č. 437/2004 Z.z., prílohy č. 1, časť IV., pol. č. 67, s bodovým rozpätím od 300 do 1000 bodov, v ktorej žalobkyňa poukázala i na vyššie spomenutú právnu normu, publikovanú vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky v čiastke č. 7-8 zo dňa 04.06.1974, podľa ktorej bolo hlásenie choroby z povolania dokladom o zistení choroby z povolania.

Ďalej Najvyšší súd musí zdôrazniť, že správne orgány oboch stupňov v žalobou napadnutých rozhodnutiach poukázali na právne závery pôvodných rozhodnutí, ktorými bola žalobkyni priznaná náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia z titulu choroby z povolania podľa ustanovení vyhlášky č. 32/1965 Zb., pričom správne zdôraznili, že žalobkyňa nielen že nevyužila oprávnenie podať opravný prostriedok proti posudku z 13.08.2004 ale ani správnu žalobu proti rozhodnutiam žalovanej zo dňa 02.02.2005. K rovnakým záverom, tak pokiaľ ide o správnosť aplikácie vyhlášky č. 32/1965 Zb. na základe prechodného ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z., ako aj vo vzťahu k nevyčerpaniu možnosti nápravy pôvodných rozhodnutí, dospel i krajský súd, keď žalobu zamietol.

Právna otázka, či sa má sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne odškodniť podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb., alebo zákona č. 437/2004 Z.z., teda bola právoplatne vyriešená rozhodnutiami pobočky žalovanej z 09.12.2004 v spojení s rozhodnutiami žalovanej z 02.02.2005. Žalobkyňa v novej žiadosti o odškodnenie opakovane argumentuje tým, že pojem „zistenie“ choroby z povolania uvedený v § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. sa neviaže k údaju o prvom zistení choroby z povolania uvedenom v hlásení choroby z povolania z 13.08.2004, ale ku dňu vydania samotného hlásenia. Poukazuje pri tom na úpravu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky zo dňa 17.05.1974 č. Z-10 949/1973-B/1 o hlásení a evidencii chorôb z povolania profesionálnych otráv a iných poškodení zdravia pri práci, ktorá obsahuje údaje o oznamovaní, overovaní a uznávaní chorôb z povolania, ako aj údaje o evidencii a štatistickom spracovaní príslušných hlásení, ktorá bola vydaná podľa § 70 ods. 1 písm. c) zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu (zrušený zákonom č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti).

Podľa § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. dávka sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka

- a) priznala v nižšej sume, ako patrí,
- b) vyplácala v nižšej sume, ako patrí,
- c) odoprela neprávom alebo
- d) priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.

V súvislosti s nárokmi žalobkyne musí Najvyšší súd zdôrazniť, že z formálno-procesného hľadiska žalobkyňa opiera svoju novú žiadosť o hore citované ustanovenie § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., ktoré umožňuje v dávkových veciach priznať alebo zvýšiť dávku, ak sa dodatočne zistí, že sa priznala v nižšej sume ako patrí.

Pre Najvyšší súd je nepochybné, že zmena v nároku na dávku, na výplatu dávky alebo zmeny sumy dávky upravená v § 112 zákona č. 461/2003 Z.z. je špecifickým opravným prostriedkom na nápravu rozhodnutí žalovanej v dávkovom konaní založených na dodatočne zistených skutkových omyloch, v dôsledku ktorých sa príjemcovi dávky priznalo alebo vyplácalo menej, ako mu podľa zákona patrilo. Ide v podstate o zjednodušený režim obnovy konania, ktorá sa v zmysle § 221 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z. uplatňuje na nedávkové konania ukončené právoplatným rozhodnutím.

Najvyšší súd konštatuje, že v preskúmvanej veci žalobkyňa neuplatnila v novej žiadosti žiadne dodatočné skutkové zistenia, ktoré by mali odôvodniť zmenu v nároku na dávku. Naopak novú žiadosť opiera o ten istý posudok z 13.08.2004, ktorý považuje za nesprávny a nezákonný, pričom používa tie isté právne argumenty ako v pôvodnom konaní v roku 2004, keď tvrdí, že pre odškodnenie sťaženia jej spoločenského uplatnenia mal byť použitý zákon č. 437/2004 Z.z.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že otázka časovej pôsobnosti zákona č. 437/2004 Z.z., resp. vyhlášky č. 32/1965 Zb., je otázkou právnou, ktorá bola posúdená a vyhodnotená v pôvodných rozhodnutiach žalovanej, ktoré nadobudli právoplatnosť v roku 2005. Tieto rozhodnutia však neboli podrobené súdnemu preskúmaniu podľa Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, keďže žalobkyňa oprávnenie podať žalobu proti týmto rozhodnutiam na príslušnom správnom súde nevyužila.

Ide o rozhodnutia záväzné, ktoré boli vydané kompetentným orgánom v rámci jeho pôsobnosti stanovenej zákonom.

Neexistuje dôvod, pre ktorý by sa mali tieto pôvodné rozhodnutia považovať za ničotné (nulité) a hľadiť na nich, akoby neboli vydané. Za záväzné je nutné v zmysle zásady prezumpcie dobrého výkonu verejnej správy považovať i také právoplatné rozhodnutie, ktoré, hoci podľa názoru jeho adresáta vykazuje prvky nezákonnosti, nebolo zákonom ustanoveným spôsobom a v určených lehotách zrušené, zmenené alebo kým z iných dôvodov nestratilo právne účinky.

V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že na druhej strane rozhodnutie žalovanej v dávkovom konaní nie je možné vo všeobecnosti považovať za právny úkon v sociálnom poistení, na ktoré by bolo možné na základe § 28 zákona č. 461/2003 Z.z. aplikovať ustanovenia o absolútnej neplatnosti právnych úkonov v zmysle zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Vrchnostenská právomoc vyúsťujúca do vydania rozhodnutia žalovanej nie je právnym úkonom účastníka sociálno-poistných vzťahov, ale prejavom nariadovacích oprávnení pri výkone verejnej správy, ktorým sa rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb nielen s oporou v ústave, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky), ale aj s prihliadnutím na všetky korekčné zásady vyplývajúce z princípu právneho štátu (čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy).

Podľa § 28 zákona č. 461/2003 Z.z. na právne úkony v sociálnom poistení sa vzťahuje osobitný predpis [poznámka č. 47 smeruje k Občianskemu zákonníku], ak tento zákon neustanovuje inak.

S ohľadom na uvedené je odvolací súd toho názoru, že tvrdenia žalobkyne o nesprávnom právnom posúdení veci v rozhodnutiach o jej pôvodnej žiadosti o odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia z roku 2004 nemožno v intenciách § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. považovať za také dodatočné zistenia, ktoré by odôvodňovali navrhovanú zmenu sumy predmetnej dávky úrazového poistenia.

Najvyšší súd preto zaujal názor, že krajský súd posúdil vec po právnej stránke správne, keď vyhodnotil žalobu proti napadnutému rozhodnutiu za nedôvodnú a poukázal na závery rozsudku Najvyššieho súdu

vo veci sp.zn. 9Sžso/6/2013 zo dňa 24.09.2014. V uvedenom rozsudku Najvyšší súd za obdobných skutkových a právnych okolností nepripustil revíziu právoplatného rozhodnutia vo veci sťaženia spoločenského uplatnenia žiadateľa, ktoré bolo rovnako ako v prípade žalobkyne ohodnotené maximálnym bodovým hodnotením podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb., na základe jeho tvrdenia, že mu patrí maximálne bodové hodnotenie určené podľa zákona č. 437/2004 Z.z.

Najvyšší súd v uvedenej veci konštatoval, že takýto postup v právnom poriadku Slovenskej republiky nemá oporu.

Pokiaľ ide o procesnú stránku rozsudku krajského súdu, odvolací súd pripomína, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala preskúmania zákonnosti a následného zrušenia nielen napadnutého rozhodnutia, ale aj pôvodných rozhodnutí Sociálnej poisťovne, pobočky Košice zo dňa 09.12.2004 i lekárskeho posudku Kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie v Košiciach zo dňa 13.08.2004. V prípade, že by sa správny súd nestotožnil s jej hlavnými žalobnými dôvodmi, navrhla konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c) O. s. p. a požiadať Súdny dvor o rozhodnutie o predbežnej otázke.

Krajský súd rozhodol o všetkých žalobou uplatnených nárokoch jedným výrokom tak, že žalobu zamietol. Odvolací súd tento výrok rozsudku považoval za rozhodnutie o všetkých spomenutých nárokoch, teda aj o petite na zrušenie rozhodnutí pobočky žalovanej zo dňa 09.12.2004 i lekárskeho posudku zo dňa 13.08.2004, ako aj o procesnom návrhu na prerušenie konania.

Uvedený spôsob rozhodnutia krajského súdu o predmete konania, ktorý žalobu podľa § 250j ods.1 O.s.p. zamietol ako celok, je nutné považovať nesprávny, pretože meritórnym výrokom o zamietnutí žaloby mal súd prvého stupňa rozhodnúť len o žalobe o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia.

O zvyšných žalobou uplatnených nárokoch bolo z nižšie uvedených dôvodov potrebné vydať procesné rozhodnutia. Preto odvolací súd postupom podľa § 220 O.s.p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že samostatným výrokom zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia, keď sa v podstate stotožnil s posúdením veci súdom prvého stupňa.

Zároveň však doplnil výrokovú časť rozsudku o ďalšie výroky týkajúce sa ostatných žalobou uplatnených nárokov, pričom dospel k záveru, že zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie len za účelom odstránenia konštatovaných procesných pochybení nebolo nevyhnutné pre ochranu práv žalobkyne, ktorej argumentácia bola súdom bezo zbytku posúdená a vyhodnotená. Takýto postup, kedy zrušenie rozsudku krajského súdu by viedlo iba k mechanickému zopakovaniu procesu s odstránením formálnych väd, považoval Najvyšší súd súladný nielen so svojou doterajšou judikatúrou (najmä nižšie citovaný rozsudok Najvyššieho súdu zo dňa 17. decembra 2002 sp.zn. 4 SŽ 98-102/2002) ale aj so zásadou hospodárnosti konania. Podľa uvedeného rozsudku:

„Správnym konaním sa nazýva postup správnych orgánov, účastníkov konania a ďalších osôb pri vydávaní rozhodnutí, ktorý upravuje právny predpis. Zmyslom všetkých procesných predpisov je zabezpečiť realizáciu hmotných noriem vo forme rozhodnutia o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb za takeého postupu, aby vo veci bol zistený skutkový stav čo najúplnejšie prostriedkami, ktoré objasňujú okolnosti rozhodné pre posúdenie veci a aby účastníkovi, o ktorého vec - práva a povinnosti ide, bola poskytnutá možnosť predkladať dôkazy, návrhy a obhajovať svoje práva. Toto platí zvlášť, ak ide o konanie, v ktorom dôkazná povinnosť spočíva na účastníkovi. Pri tomto zmysle konania dôvodom k zrušeniu rozhodnutia správneho orgánu v zmysle § 250i ods. 3 O.s.p. môže byť len taká vada, ktorá mohla mať vplyv na správnosť, zákonnosť rozhodnutia. Rozhodnutie sa nezrušuje preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka.“

Pokiaľ ide o návrh na zrušenie pôvodných rozhodnutí žalovanej č. 300-3032/2004 a č. 300-4119/2004 zo dňa 9.12.2014 a lekárskeho posudku Kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie v Košiciach

zo dňa 13.08.2004 o sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne, v tejto časti odvolací súd podľa § 250d ods. 3 O.s.p. konanie zastavil pre oneskorené podanie žaloby, nakoľko zákonná dvojmesačná lehota podľa § 250b ods. 1 O.s.p. na podanie žaloby proti týmto rozhodnutiam uplynula v roku 2004, resp. 2005. Navyše lekárske posudky zo dňa 13.08.2004 je rozhodnutím, proti ktorému zákon č. 277/1994 Z.z. pripúšťal riadny opravný prostriedok, ktorý žalobkyňa nepodala.

Preskúmaniu tohto rozhodnutia správnym súdom preto bráni aj nesplnenie podmienky vyčerpania riadnych opravných prostriedkov pred podaním žaloby v zmysle § 247 ods. 2 v spojení s § 245 ods. 1 O.s.p.

Podľa § 247 ods. 2 O.s.p. pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 245 ods. 1 O.s.p. pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu posúdi súd i zákonnosť prv urobeného správneho rozhodnutia, o ktoré sa preskúmané rozhodnutie opiera, ak bolo preň prv urobené rozhodnutie záväzné a ak nie je na jeho preskúmanie určený osobitný postup.

Odvolací súd tiež samostatným výrokom zamietol procesný návrh žalobkyne na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. a predloženie veci Súdnemu dvoru, nakoľko v prejednávanej veci nešlo o spor o platnosť či výklad aktov inštitúcií Európskej únie, ktorý je v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodne čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva) predpokladom pre iniciovanie konania o predbežnej otázke pred Súdnym dvorom.

Žalobkyňa vo svojich podaniach neoznačila žiadny konkrétny legislatívny akt orgánov alebo inštitúcií Európskej únie, ktorého platnosť, výklad, či aplikácia mala byť vo veci sporná. V tomto zmysle nesformulovala ani petit návrhu na prerušenie konania. Keďže odvolací súd je toho názoru, že aplikovateľným v prejednávanej veci je právo vnútroštátne, návrh na prerušenie konania zamietol ako neopodstatnený a ničím nepodložený.

Najvyšší súd tiež podotýka, že na prejednanú vec nijako nedopadá ani žalobkyňou pertraktované rozhodnutie Súdného dvora vo veci C-453/00 Kühne und Heinz, ktoré hovorí o opätovnom preskúmaní právoplatných rozhodnutí správnych orgánov tak, aby bol zohľadnený výklad príslušného ustanovenia európskeho práva, ku ktorému medzičasom dospel Súdny dvor. O takúto situáciu v prejednávanej veci nešlo, keďže v prípade žalobkyne právo Európskej únie nebolo a ani nemalo byť aplikované.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že žalobkyňa právo na ich náhradu nepriznal, keďže v tomto konaní úspešná nebola.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).